

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада балалармен эксперимент әдістерін жүргізу

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173845/>**Сланбекова Альмара Балгынбаевна****Лауазымы: әдіскер****Түркістан облысы, Қазығұрт ауданы****«Күншуақ» бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Кіріспе: Балабақшада балалармен эксперимент әдістерін жүргізу — бұл баланың танымдық қабілеттерін дамыту, олардың қызығушылығын ояту және жаңа ақпаратты меңгеруге деген ынтасын арттырудың тиімді тәсілі. Эксперимент әдісі баланың тәжірибеге негізделген зерттеу жұмысын атқаруына мүмкіндік береді, осылайша олардың ойлау қабілеті, логикалық ойлауы мен шығармашылық қабілеттері дамиды. Бұл әдіс мектепке дейінгі білім беру бағдарламасында баланың жалпы дамуын қамтамасыз етуге бағытталған маңызды құрал болып табылады.

Эксперимент әдісінің маңызы.

Эксперимент әдісі балалардың дүниетанымын кеңейтіп, олардың қоршаған ортаға деген қызығушылығын арттырады. Әсіресе, осы әдіс арқылы балалар табиғи құбылыстарды зерттеп, әлемді тануға мүмкіндік алады. Мысалы, суда еріген заттар, ауа райының өзгеруі, жарықтың сынуы сияқты қарапайым табиғи құбылыстар балалардың ой-санасын дамытуда маңызды рөл атқарады.

Эксперименттік жұмыстар балалардың:

- Қарапайым ғылыми ұғымдарды түсінуіне көмектеседі.
- Логикалық және шығармашылық ойлауды дамытады.
- Тәжірибе жасау барысында нақты нәтижелерді көру, қабылдау дағдыларын жетілдіреді.
- Ынтымақтастық, өзара әрекеттесу дағдыларын дамытады.

Эксперимент әдісін қолданудың түрлері.

Балабақшада эксперимент жүргізу бірнеше түрге бөлінеді, оның ішінде ең кең таралғандары:

1. **Қарапайым тәжірибелер** – балалардың күнделікті өмірде көретін қарапайым құбылыстарды зерттеуге бағытталған. Мысалы, судың буға айналуы немесе сұйықтықтардың әртүрлі температурада қайнауы.
2. **Көрнекі эксперименттер** – балаларға белгілі бір құбылысты көрнекі түрде көрсету үшін арнайы құралдар мен әдістер қолдану. Бұл әдіс балалардың қызығушылығын тудырып, зерттеуге деген ықыласын арттырады.
3. **Шығармашылық эксперименттер** – балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытатын тәжірибелер. Мұнда балалар өздері идея ұсынуы, жаңа нәрселер ойлап табуы мүмкін.
4. **Табиғат құбылыстарын зерттеу** – ауа райы, өсімдіктер мен жануарлар дүниесін бақылау арқылы жүргізілетін тәжірибелер.

Эксперимент әдістерінің мысалдары

1. **Су мен майды араластыру:** Балаларға су мен майды алып, оларды араластырған кезде пайда болатын құбылысты бақылау ұсынылады. Бұл тәжірибе балаларға заттардың қасиеттерін және олардың бір-бірімен өзара әрекеттесуін түсінуге көмектеседі.
2. **Тұзды суда еріту:** Балаларға тұзды сумен тәжірибе жасау ұсынылады. Олар тұздың суда қалай еритінін және тұзды судың қасиеттері туралы білім алады. Бұл тәжірибе баланың қызығушылығын арттырып, ғылыми ұғымдарды игеруге ықпал етеді.
3. **Көкөністердің өсуін бақылау:** Балабақшадағы балаларға көкөністердің қалай өсетінін бақылауға мүмкіндік беру өте тиімді. Бұл үшін түрлі тұқымдар себіледі және баланың оларды өсіру процесін күн сайын бақылауына мүмкіндік беріледі.
4. **Жарықтың сынуы:** Балаларға жарықтың қалай сынатынын және түрлі айна мен шыны арқылы жарықтың сынуын көрсету. Мұндай эксперименттер балалардың физикалық құбылыстарды түсінуіне көмектеседі.

Экспериментті жүргізу кезінде ескеру қажет факторлар

Эксперимент жүргізу барысында баланың жас ерекшеліктерін ескеру маңызды. Баланың жасына қарай тәжірибенің қиындығы мен мазмұны таңдалады. Мысалы, 3-4 жасар балаларға қарапайым құбылыстарды, яғни сұйықтықтардың, заттардың қасиеттерін танытатын тәжірибелер ұсынылса, 5-6 жасар балаларға күрделірек

физикалық және химиялық құбылыстарды зерттейтін тапсырмалар берілуі мүмкін.

Эксперимент әдісін тиімді жүргізу үшін педагог балаларға түсінікті әрі қызықты тілмен түсіндіріп, тәжірибенің нәтижесін бірге талқылауды ұсынады. Сондай-ақ, әрбір эксперименттің соңында баланың алған білімін тексеру үшін сұрақтар қойылып, тәжірибе нәтижелерін қорытындылауға мүмкіндік беріледі.

Қорытынды

Балабақшада балалармен эксперимент әдістерін жүргізу — бұл баланың танымдық қызығушылығын арттыруға және оның білім алу процесін қызықты әрі нәтижелі етуге мүмкіндік беретін маңызды әдіс. Эксперименттер балалардың дүниетанымын кеңейтіп, олардың ғылыми ойлауын дамытуға ықпал етеді. Бұл әдіс баланың жеке дара қабілеттерін ашуға, шығармашылық пен логиканы дамытуға септігін тигізеді. Балабақшада жүргізілетін эксперименттер баланың білім алуға деген ынтасын арттырып, табиғат құбылыстарын тереңірек түсінуге жол ашады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Әбілқасым А. М. Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық процестерін қарым-қатынас арқылы дамытудың психологиялық маңыздылығы
2. Капенова А. А., Калипанова К. Т. ӘОЖ 372 Ізденушілік әрекет барысындағы баланың танымдық белсенділігін дамыту
3. Интернет желісі